

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

INFORMACJA O ZAWODZIE

Asystentka kobiety w czasie ciąży i porodu (doula) (532906)

**Pracownicy opieki osobistej w ochronie zdrowia
i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani**

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej rozpowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

INFORMACJA O ZAWODZIE

Asystentka kobiety w czasie ciąży i porodu (doula) (532906)

**Pracownicy opieki osobistej w ochronie zdrowia
i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani**

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy

Publikacja opracowana w ramach projektu **Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.4 Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy

PROJEKT NR: POWR.02.04.00-00-0060/16-00

Partnerzy projektu INFODORADCA+:

- DORADCA Consultants Ltd Sp. z o.o., Gdynia
- Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Radom
- Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa
- Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa
- PBS Sp. z o.o., Sopot

INFORMACJA O ZAWODZIE

Asystentka kobiety w czasie ciąży i porodu (doula) (532906)

© Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2018

Kopiowanie i rozpowszechnianie w całości lub w części dozwolone wyłącznie za podaniem źródła.

ISBN 978-83-7789-495-8 [568]

Publikacja bezpłatna

Zdjęcie na okładce autorskie wykonane przez zespół ekspercki.

SPIS TREŚCI

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU	3
1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności).....	3
1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu.....	3
1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD	3
1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący	3
2. OPIS ZAWODU	4
2.1. Synteza zawodu	4
2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania	4
2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy).....	4
2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne.....	5
2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie.....	6
2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji	7
2.7. Zawody pokrewne	8
3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE	8
3.1. Zadania zawodowe	8
3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Wspieranie kobiety i jej rodziny w czasie ciąży, porodu i po porodzie	8
3.3. Kompetencje społeczne.....	9
3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.....	9
3.5. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji.....	10
4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO.....	10
4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie	10
4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu	11
4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów	12
4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.....	13
5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)	13
6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE	14
7. SŁOWNIK POJĘĆ	15
7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)	15
7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)	17

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU

1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)

Asystentka kobiety w czasie ciąży i porodu (doula) 532906

1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu

- Akuszerka.
- Asystenta porodu.
- Położna.

1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD

W Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie:

- 5329 Personal care workers in health services not elsewhere classified.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

- Sekcja S – Pozostała działalność usługowa.

1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący

Notka metodologiczna

Opis informacji o zawodzie opracowano na podstawie:

- analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, międzynarodowe) oraz źródeł internetowych,
- analizy opisu zawodu zamieszczonego w wyszukiwarce opisów zawodów na Portalu Publicznych Służb Zatrudnienia,
- badań ankietowych prowadzonych w projekcie INFODORADCA+ w marcu 2019 r.,
- zebranych opinii od recenzentów, członków panelu ewaluacyjnego oraz zespołu ds. walidacji i jakości informacji o zawodach.

Autorzy i eksperci opiniujący

Zespół Ekspercki:

- Maria Kowalczyk – Centralny Instytut Ochrony Pracy – PIB, Warszawa.
- Beata Maliszewska – NZOZ Kraków Południe, Kraków.
- Iwona Szczerbic-Sobaszek – Uzdrowisko Kraków Swoszowice sp. z o.o., Kraków.

Zespół ds. walidacji i jakości informacji o zawodzie:

- Łukasz Baka – Centralny Instytut Ochrony Pracy – PIB, Warszawa.
- Maria Konarska – Centralny Instytut Ochrony Pracy – PIB, Warszawa.
- Małgorzata Przybyszewska – Centralny Instytut Ochrony Pracy – PIB, Warszawa.
- Jolanta Religa – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Krzysztof Symela – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Agnieszka Szczuchura – Centralny Instytut Ochrony Pracy – PIB, Warszawa.

Recenzenci:

- Anna Owsicka – Centrum Edukacji Siódemka, Rybnik.
- Urszula Parszewska – Radomski Szpital Specjalistyczny, Radom.

Panel ewaluacyjny – przedstawiciele partnerów społecznych:

- Narcyza Baczewska – Zespół Policealnych Szkół Medyczno-Społecznych, Bytom.
- Jolanta Maj – Terapia Szkolenie Doradztwo. RIF, Olsztyn.

Data (rok) opracowania opisu informacji o zawodzie: 2019 r.

WAŻNE:

W tekście opisu informacji o zawodzie występują podkreślenia wybranych określeń wraz z indeksem górnym, który wskazuje numer definicji w słowniku branżowym w punkcie 7.2.

2. OPIS ZAWODU

2.1. Synteza zawodu

Asystentka kobiety w czasie ciąży i porodu (doula²) zapewnia niemedyczne wsparcie dla kobiety i jej rodziny na czas ciąży, porodu i okresu poporodowego⁴.

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania

Opis pracy

Asystentka kobiety w czasie ciąży i porodu (doula) zapewnia ciągłe emocjonalne, informacyjne, psychiczne i fizyczne wsparcie kobiety oraz jej rodziny w okresie okołoporodowym³. Towarzyszy kobiecie w czasie porodu i współpracuje z personelem medycznym. Stosuje naturalne metody łagodzenia bólu porodowego. W okresie poporodowym służy pomocą w opiece nad matką.

Sposoby wykonywania pracy

Asystentka kobiety w czasie ciąży i porodu (doula) jest zawodem o charakterze usługowym. Wykonywane obowiązki są uzależnione od indywidualnych potrzeb klientki, dla której pracuje. Jej praca polega m.in. na:

- opiekowaniu się kobietą i współpracy z nią w okresie przedporodowym,
- pomaganiu kobiecie i opiekowaniu się nią w czasie porodu,
- współpracowaniu z personelem medycznym w czasie przebywania kobiety w oddziale położniczym,
- towarzyszeniu kobiecie po porodzie,
- współpracowaniu i kontaktowaniu się z rodziną.

Asystentka kobiety w czasie ciąży i porodu (doula) może również uczestniczyć w organizowaniu i prowadzić warsztaty, spotkania, eventy tematyczne czy współpracować ze szkołami rodzenia.

Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcjach: 3.1. Zadania zawodowe oraz 3.2. Kompetencja zawodowa.

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)

Warunki pracy

Asystentka kobiety w czasie ciąży i porodu (doula) pracuje w pomieszczeniach zamkniętych w domu klientki / rodziny, w trakcie porodu w szpitalu / na sali porodowej itp., najczęściej klimatyzowanych/wentylowanych, przy naturalnym lub sztucznym oświetleniu. Z uwagi na możliwość wielogodzinnej pracy (w czasie porodu), zadania wykonywane są w zmiennej pozycji: stojąca, siedząca, pochylona, w klęku.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie.

Wykorzystywane maszyny i narzędzia pracy

Asystentka kobiety w czasie ciąży i porodu (doula) w działalności zawodowej wykorzystuje m.in.:

- matę, piłkę,
- chustę rebozo¹,
- materiały instruktażowe dotyczące okresu okołoporodowego,
- nośnik do odtwarzania muzyki relaksacyjnej,
- samochód.

Organizacja pracy

Czas pracy **asystentki kobiety w czasie ciąży i porodu (douli)** dostosowuje się do indywidualnych potrzeb klientki i okresu ciąży/porodu. W fazach przedporodowej i poporodowej najczęściej pracuje w ciągu dnia w systemie godzinowym. W okresie porodu ma nienormowany czas pracy, realizuje zadania w dzień i w nocy, w niedzielę i święta.

Wykonuje pracę indywidualnie, w stałym kontakcie z lekarzem, pielęgniarką i położną, jak również z rodziną kobiety ciężarnej.

Zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo pracy człowieka

Asystentka kobiety w czasie ciąży i porodu (doula) jest narażona m.in. na:

- zagrożenia biologiczne: bakterie, wirusy, grzyby chorobotwórcze, pasożyty,
- przeciążenia układu mięśniowo-szkieletowego związane z wymuszoną pozycją, szczególnie podczas długotrwałego porodu,
- działanie czynników stresogennych związanych szczególnie z przemęczeniem i brakiem snu w okresie porodowym.

2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne

Wymagania psychofizyczne

Dla pracownika wykonującego zawód **asystentka kobiety w czasie ciąży i porodu (doula)** ważne są:

w kategorii wymagań fizycznych

- ogólna wydolność fizyczna,
- sprawność narządu słuchu,
- sprawność narządu wzroku,
- sprawność układu kostno-stawowego,
- sprawność układu mięśniowego,
- sprawność zmysłu dotyku;

w kategorii sprawności sensomotorycznych

- ostrość słuchu,
- ostrość wzroku,
- rozróżnianie barw,
- spostrzegawczość,
- koordynacja wzrokowo-ruchowa,
- zręczność rąk,
- zręczność palców,
- czucie dotykowe;

w kategorii sprawności i zdolności

- zdolność koncentracji uwagi,
- łatwość wypowiedzania się w mowie,
- łatwość przechodzenia z jednej czynności do drugiej,

- zdolność podejmowania szybkich i trafnych decyzji,
- zdolność motywowania siebie,
- zdolność nawiązywania kontaktu z ludźmi,
- współdziałanie i współpraca w zespole (grupie),
- zdolność skutecznego przekonywania,
- predyspozycje do postępowania z ludźmi;

w kategorii cech osobowościowych

- operatywność i skuteczność,
- gotowość do współdziałania,
- gotowość do pracy indywidualnej,
- odporność emocjonalna,
- odporność na działanie pod presją czasu,
- komunikatywność,
- dyspozycyjność,
- wytrzymałość na długotrwały wysiłek fizyczny i psychiczny,
- szacunek dla godności człowieka,
- serdeczność i empatia,
- tolerancję,
- ekspresyjność,
- kontrolowanie własnych emocji,
- radzenie sobie ze stresem.

Więcej informacji znajduje się w sekcjach: 3.3. Kompetencje społeczne; 3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.

Wymagania zdrowotne

Ze względu na charakter pracy i zakres obowiązków, w zawodzie **asystentka kobiety w czasie ciąży i porodu (doula)** wymagany jest ogólny dobry stan zdrowia. Pod względem wydatku energetycznego praca w zawodzie należy do lekkich, czasami średnio ciężkich. Występuje w niej obciążenie umysłowe, związane np. z analizowaniem, rozwiązywaniami problemów i podejmowaniem decyzji dotyczących ciąży i porodu.

Przeciwwskazaniami do wykonywania zawodu są:

- niesprawność ruchowa,
- niewydolność układu kostno-stawowego i mięśniowego, w tym dyskopatia,
- niektóre choroby psychiczne,
- nosicielstwo jakichkolwiek chorób zakaźnych i pasożytniczych,
- alergia kontaktowa.

WAŻNE:

O stanie zdrowia i ewentualnych przeciwwskazaniach do wykonywania zawodu orzeka lekarz medycyny pracy.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.

2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Wykształcenie niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

Obecnie (2019 r.) nie ma wymogu formalnego dotyczącego posiadania niezbędnego wykształcenia do podjęcia pracy w zawodzie **asystentka kobiety w czasie ciąży i porodu (doula)**.

Pracodawcy preferują osoby z wykształceniem na poziomie średnim (szkoła policealna) w zawodach z obszaru medyczno-społecznego (np. opiekun medyczny).

Tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Podjęcie pracy w zawodzie **asystentka kobiety w czasie ciąży i porodu (doula)** ułatwiają:

- dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe w pokrewnym zawodzie szkolnym opiekun medyczny,
- świadectwo potwierdzające kwalifikację MS.04 Świadczenie usług opiekuńczych osobie chorej i niesamodzielnej,
- certyfikat Stowarzyszenia Doula w Polsce,
- świadectwo ukończenia studiów I lub II stopnia m.in. na kierunkach pielęgniarstwo lub położnictwo.

Dodatkowymi atutami przy zatrudnianiu są m.in.:

- suplement Europass (w języku polskim i angielskim), wydawany na prośbę zainteresowanego przez Okręgowe Komisje Egzaminacyjne,
- certyfikaty potwierdzające znajomość języków obcych.

Pracę w zawodzie może wykonywać również osoba, która

- została przyuczona do zawodu,
- uzyskała doświadczenie w trakcie wykonywania prac w zawodzie.

Atutami przy zatrudnieniu osoby w zawodzie asystentka kobiety w czasie ciąży i porodu (doula) są referencje pracodawców, potwierdzające posiadane umiejętności i doświadczenie.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji

Możliwości rozwoju zawodowego i awansu

W zawodzie **asystentka kobiety w czasie ciąży i porodu (doula)** nie ma określonej ścieżki awansu zawodowego.

Możliwość dalszego rozwoju zawodowego można uzyskać poprzez odbycie stażu i uzyskanie certyfikatu Stowarzyszenia Doula w Polsce, następnie otrzymanie tytułu certyfikowanej douli (na podstawie uczestnictwa w określonej liczbie porodów).

Ponadto asystentka kobiety w czasie ciąży i porodu (doula) ma możliwość dalej kształcić się, a następnie po zdaniu matury i ewentualnym ukończeniu uczelni wyższej (np. na kierunkach medycznych) awansować na stanowisko kierownicze.

Możliwości potwierdzania kompetencji

Obecnie (2019 r.) w zawodzie **asystentka kobiety w czasie ciąży i porodu (doula)** nie ma możliwości potwierdzania kompetencji zawodowych w edukacji formalnej oraz pozaformalnej.

Okręgowe Komisje Egzaminacyjne oferują możliwość poświadczenia kompetencji zawodowych przydatnych w zawodzie asystentka kobiety w czasie ciąży i porodu (doula), wchodzących w skład pokrewnego zawodu szkolnego opiekun medyczny w zakresie kompetencji MS.04 Świadczenie usług opiekuńczych osobie chorej i niesamodzielnej.

Powszechnie przyjętą praktyką potwierdzania kwalifikacji w zawodzie asystentka kobiety w czasie ciąży i porodu (doula), nabytych poprzez praktykę zawodową, jest gromadzenie rekomendacji od poprzednich pracodawców.

Więcej informacji można uzyskać w Bazie Usług Rozwojowych <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl> oraz Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

2.7. Zawody pokrewne

Osoba zatrudniona w zawodzie **asystentka kobiety w czasie ciąży i porodu (doula)** może rozszerzać swoje kompetencje zawodowe w zawodzie pokrewnym:

Nazwa zawodu pokrewnego zgodnie z Klasyfikacją zawodów i specjalności	Kod zawodu
Opiekun medyczny ⁵	532102

3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE

3.1. Zadania zawodowe

Pracownik w zawodzie **asystentka kobiety w czasie ciąży i porodu (doula)** wykonuje różnorodne zadania, do których należą w szczególności:

- Z1 Promowanie dobrych praktyk i zwyczajów okołoporodowych.
- Z2 Zapoznavanie klientki z dostępnymi opcjami opieki okołoporodowej umożliwiającymi podjęcie decyzji odpowiedniej do jej osobistej sytuacji.
- Z3 Towarzyszenie kobiecie w okresie okołoporodowym i poporodowym w zakresie wsparcia informacyjnego, emocjonalnego, psychicznego i fizycznego.

3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Wspieranie kobiety i jej rodziny w czasie ciąży, porodu i po porodzie

Kompetencja zawodowa Kz1: Wspieranie kobiety i jej rodziny w czasie ciąży, porodu i po porodzie obejmuje zestaw zadań zawodowych Z1, Z2, Z3, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z1 Promowanie dobrych praktyk i zwyczajów okołoporodowych	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Zasady organizacji i prowadzenia spotkania edukacyjnego, warsztatu i pokazu filmów dla kobiet w ciąży; - Potrzeby wsparcia edukacyjnego kobiety i szkolących się asystentek kobiety w czasie ciąży i porodu (doula); - Zasady współpracy z innymi instytucjami (oddziały położnicze, szkoły rodzenia).	- Organizować spotkania edukacyjne, warsztaty i pokazy filmów dla kobiet w ciąży; - Organizować warsztaty dla szkolących się asystentek kobiety w czasie ciąży i porodu (doula); - Współpracować z personelem medycznym w zakresie opieki okołoporodowej.

Z2 Zapoznavanie klientki z dostępnymi opcjami opieki okołoporodowej umożliwiającymi podjęcie decyzji odpowiedniej do jej osobistej sytuacji	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Rodzaje opieki okołoporodowej; - Zasady ustalania planu porodu; - Różnice w rodzajach porodów; - Zasady odrębności obowiązków (i kompetencji) douli i personelu medycznego.	- Przedstawiać klientce w sposób jasny i zrozumiały rodzaje opieki okołoporodowej; - Pomagać klientce w układaniu planu porodu; - Przedstawiać klientce różne rodzaje porodów; - Tłumaczyć klientce różnicę w zakresie obowiązków douli i personelu medycznego.

Z3 Towarzystwo kobiecie w okresie okołoporodowym i poporodowym w zakresie wsparcia informacyjnego, emocjonalnego, psychicznego i fizycznego	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Metody pozyskiwania i przekazywania wiarygodnych informacji; • Metody emocjonalnego i psychicznego wspierania kobiety i jej najbliższej rodziny; • Zasady ćwiczeń oddechowych, rozluźniających i relaksacyjnych; • Zasady masażu relaksacyjnego kobiet w ciąży; • Fizjologiczny przebieg porodu; • Niefarmakologiczne metody łagodzenia bólu (ciepłe okłady, pozycje ułożeniowe, masaż relaksacyjny, ćwiczenia na piłce); • Zasady współpracy z personelem medycznym i z rodziną kobiety w okresie porodu; • Zasady opieki poporodowej nad matką; • Rodzaje diety po porodzie; • Techniki ułatwiające kobiecie po porodzie opiekę nad noworodkiem.	• Przekazywać rzetelne informacje; • Wspierać emocjonalnie i psychicznie kobietę i jej rodzinę; • Prezentować odpowiednie do sytuacji ćwiczenia oddechowe, rozluźniające i relaksacyjne; • Zachęcać do aktywności fizycznej; • Wykonywać masaż relaksacyjny; • Informować kobietę o etapie porodu; • Łagodzić ból, stosując ciepłe okłady, pozycje ułożeniowe, masaż relaksacyjny, ćwiczenia na piłce; • Współpracować z personelem medycznym w okresie porodu; • Zapewniać poczucie bezpieczeństwa, uspokajać, wspierać kobietę i rodzinę; • Doradzać kobiecie, jak opiekować się dzieckiem i dbać o siebie; • Ustalać i proponować odpowiednią dietę; • Pokazywać kobiecie po porodzie różne techniki opieki nad noworodkiem; • Wspierać emocjonalnie kobietę i jej rodzinę w okresie poporodowym.

3.3. Kompetencje społeczne

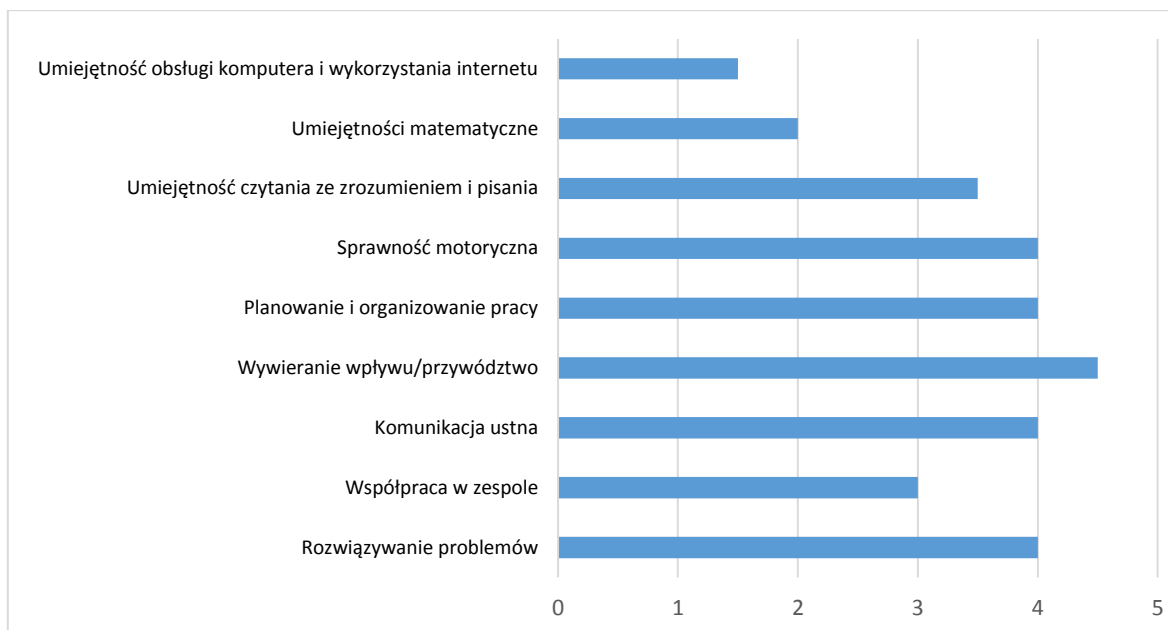
Pracownik w zawodzie **asystentka kobiety w czasie ciąży i porodu (doula)** powinien posiadać kompetencje społeczne niezbędne do prawidłowego i skutecznego wykonywania zadań zawodowych.

W szczególności pracownik jest gotów do:

- Ponoszenia odpowiedzialności za skutki podejmowanych działań oraz za powierzony sprzęt i narzędzia wykorzystywane na stanowisku pracy.
- Postępowania zgodnie z zasadami kodeksu etycznego douli.
- Nawiązywania i utrzymywania prawidłowych kontaktów interpersonalnych, w tym okazywania empatii, szacunku.
- Dokonywania samooceny i weryfikowania działań w zakresie realizowania zadań zawodowych.
- Wykazywania inicjatywy, otwartości i zorientowania na potrzeby klientki.
- Współpracowania z rodzinami klientek, budowania atmosfery współpracy i wzajemnego zaufania.
- Rozwijania kompetencji osobistych i zawodowych, w tym ustawicznego aktualizowania wiedzy i podwyższania umiejętności w zakresie wspierania kobiet i ich rodzin w czasie ciąży, porodu i okresu poporodowego.

3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu

Pracownik powinien mieć zdolność właściwego wykonywania zadań zawodowych i predyspozycje do rozwoju zawodowego. Dlatego wymaga się od niego odpowiednich kompetencji kluczowych. Zostały one zilustrowane w formie profilu (rys. 1) ukazującego wagę kompetencji kluczowych dla zawodu **asystentka kobiety w czasie ciąży i porodu (doula)**.

Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu **asystentka kobiety w czasie ciąży i porodu (doula)**

Uwaga:

Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).

3.5. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji

Kompetencje zawodowe pracownika w zawodzie **asystentka kobiety w czasie ciąży i porodu (doula)** nawiązują do opisów poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Opis zawodu, zadań zawodowych i wymagań kompetencyjnych może stanowić materiał informacyjny dla przygotowania (lub aktualizacji) opisów kwalifikacji wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK). Więcej informacji:

- Zintegrowany System Kwalifikacji: <https://www.kwalifikacje.gov.pl>
- Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji: <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO

4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie

Osoby poszukujące pracy w zawodzie **asystentka kobiety w czasie ciąży i porodu (doula)** mogą pracować w szkołach rodzenia lub założyć własną działalność gospodarczą, oferującą usługi w tym zakresie.

Obecnie (2019 r.) asystentka kobiety w czasie ciąży i porodu (doula) jest zawodem deficytowym i przyszłościowym. Wzrasta zapotrzebowanie na ten rodzaj usług oraz ranga zawodu.

WAŻNE:

Zachęcamy do sprawdzenia dostępnych ofert pracy w **Centralnej Bazie Ofert Pracy:**

<http://oferty.praca.gov.pl>

Natomiast aktualizacje informacji o możliwościach zatrudnienia w zawodzie, przyszłe zapotrzebowanie na dany zawód na rynku pracy oraz dodatkowe informacje można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.03.2019]:

Ranking (monitoring) zawodów deficytowych i nadwyżkowych:

<http://mz.praca.gov.pl>

<https://www.gov.pl/web/rodzina/zawody-deficytowe-zrownowazone-i-nadwyzkowe>

Barometr zawodów: <https://barometrzwodow.pl>

Wojewódzkie obserwatoria rynku pracy:

Mazowieckie – <http://obserwatorium.mazowsze.pl>

Małopolskie – <https://www.obserwatorium.malopolska.pl>

Lubelskie – <http://lorp.wup.lublin.pl>

Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi – <http://obserwatorium.wup.lodz.pl>

Pomorskie – <http://www.porp.pl>

Opolskie – <http://www.obserwatorium.opole.pl>

Wielkopolskie – <http://www.obserwatorium.wup.poznan.pl>

Zachodniopomorskie – <https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/zachodniopomorskie-obserwatorium-ryнку-pracy>

Podlaskie – <http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl>

Zielona Linia. Centrum Informacyjne Służb Zatrudnienia:

<http://zielonalinia.gov.pl>

Portal Prognozowanie Zatrudnienia:

www.prognozowaniezatrudnienia.pl

Portal EU Skills Panorama:

<http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en>

Europejski portal mobilności zawodowej EURES:

<https://eures.praca.gov.pl>

<https://ec.europa.eu/eures/public/pl/homepage>

4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu

Kształcenie

Obecnie (2019 r.) w ramach systemu kształcenia zawodowego w Polsce nie przygotowuje się kandydatów do pracy w zawodzie **asystentka kobiety w czasie ciąży i porodu (doula)**.

Kompetencje przydatne do wykonywania zawodu można uzyskać, podejmując kształcenie:

- w szkole policealnej oferującej roczny cykl kształcenia w zawodzie opiekun medyczny,
- w ramach kwalifikacyjnego kursu zawodowego, w zakresie kwalifikacji MS.04 Świadczenie usług opiekuńczych osobie chorej i niesamodzielnej,
- na studiach medycznych np. na kierunku: położnictwo, pielęgniarstwo itd..

Kształcenie w zakresie kwalifikacyjnego kursu zawodowego (dla dorosłych) mogą prowadzić:

- publiczne szkoły zajmujące się kształceniem zawodowym,
- niepubliczne szkoły posiadające uprawnienia szkół publicznych i prowadzące kształcenie zawodowe,
- publiczne i niepubliczne placówki kształcenia ustawicznego, placówki kształcenia praktycznego, ośrodki dokształcania i doskonalenia zawodowego,
- instytucje rynku pracy prowadzące działalność edukacyjno-szkoleniową,
- podmioty prowadzące działalność oświatową na podstawie ustawy Prawo przedsiębiorców.

Kwalifikacje wyodrębnione w zawodzie pokrewnym opiekun medyczny potwierdzają (również w trybie eksternistycznym) Okręgowe Komisje Egzaminacyjne.

Osoby, które uzyskały powyższą kwalifikację, mają możliwość otrzymania również suplementu Europass (w języku polskim i angielskim), wydawanego na prośbę zainteresowanego przez Okręgowe

Komisje Egzaminacyjne (do dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe), co ma istotne znaczenie w przypadku poszukiwania pracy za granicą.

WAŻNE:

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego, które wchodzi w życie od 1 września 2019 r., ulegają zmianie dotychczasowe symbole kwalifikacji wyodrębnione w zawodach szkolnictwa zawodowego, na kody składające się z trzech wielkich liter, wskazujących na przyporządkowanie do jednej z 32 branż, występujących w klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego. Zmianie uległy również nazwy niektórych z dotychczasowych kwalifikacji. Nowa regulacja umożliwia prowadzenie kształcenia na kwalifikacyjnych kursach zawodowych lub na kursach umiejętności zawodowych.

Szkolenie

Szkolenia podstawowe dla zawodu **asystentka kobiety w czasie ciąży i porodu (doula)** mogą być organizowane przez:

- Stowarzyszenie Doula w Polsce, lub
- inne instytucje posiadające akredytację Stowarzyszenia Doula w Polsce.

Organizatorzy tych kursów poświadczają uzyskane przez uczestniczki kompetencje stosownymi certyfikatami/zaświadczeniami.

WAŻNE:

Więcej informacji o instytucjach oferujących kształcenie, szkolenie i/lub walidację kompetencji w ramach zawodu można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.03.2019]:

Szkolnictwo wyższe:

www.wyberzstudia.nauka.gov.pl

Szkolnictwo zawodowe:

<https://www.ore.edu.pl/category/ksztalcenie-zawodowe-i-ustawiczne>

<http://doradztwo.ore.edu.pl/wyberam-zawod>

<https://zrp.pl>

Szkolenia zawodowe:

Rejestr Instytucji Szkoleniowych – <http://www.stor.praca.gov.pl/portal/#/ris>

Baza Usług Rozwojowych – <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl>

Inne źródła danych:

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

Bilans Kapitału Ludzkiego – <https://bkl.parp.gov.pl>

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – <http://www.frse.org.pl>, <http://europass.org.pl>

Learning Opportunities and Qualifications in Europe – <https://ec.europa.eu/ploteus>

4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów

Wynagrodzenie (2019 r.) osób pracujących w zawodzie **asystentka kobiety w czasie ciąży i porodu (doula)**, które prowadzą własną działalność gospodarczą, ustalane jest indywidualnie między doułą a klientką i wynosi z reguły od 500 do 1200 zł za kontrakt, w zależności od liczby umówionych spotkań.

Poziom wynagrodzeń osób wykonujących zawód asystentka kobiety w czasie ciąży i porodu (doula) uzależniony jest m.in. od:

- szczegółowego zakresu zadań,
- stażu pracy,
- posiadanych uprawnień,
- kwalifikacji douli, np. znajomości języka, w którym porozumiewa się klientka,

- sytuacji na lokalnym rynku pracy,
- wielkości aglomeracji i regionu Polski.

WAŻNE:

Zarobki osób wykonujących dany zawód/grupę zawodów są orientacyjne i mogą szybko stracić aktualność. Dlatego na bieżąco należy sprawdzać, jakie zarobki oferuje rynek pracy, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.03.2019]:

Wynagrodzenie w Polsce według danych GUS:

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy>

Przykładowe portale informujące o zarobkach:

<https://wynagrodzenia.pl/gus>

<https://wynagrodzenia.pl/kategoria/zarobki-na-stanowiskach-i-szczegolach>

<https://sedlak.pl/raporty-placowe>

<https://zarobki.pracuj.pl>

<https://www.forbes.pl/ogolnopolskie-badanie-wynagrodzen>

<https://www.kariera.pl/wynagrodzenia>

4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie

W zawodzie **asystentka kobiety w czasie ciąży i porodu (doula)** możliwe jest zatrudnienie osób z niepełnosprawnościami.

Warunkiem niezbędnym jest identyfikacja indywidualnych barier, dostosowanie technicznych i organizacyjnych warunków środowiska oraz stanowiska pracy do potrzeb zatrudnienia osób:

- z dysfunkcją narządu słuchu (03-L), pod warunkiem, że niepełnosprawność ta jest możliwa do skorygowania za pomocą aparatów słuchowych,
- z wadami i dysfunkcją wzroku (04-O), jeśli jest możliwe skorygowanie ich szklami optycznymi lub soczewkami kontaktowymi.

WAŻNE

Decyzja o zatrudnieniu osoby z jakimkolwiek rodzajem niepełnosprawności może być podjęta wyłącznie po indywidualnej konsultacji z lekarzem medycyny pracy.

5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)

Europejska klasyfikacja umiejętności/kompetencji, kwalifikacji i zawodów (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations – ESCO) jest narzędziem łączącym rynek edukacji z rynkiem pracy. ESCO jest częścią strategii „Europa 2020”. W klasyfikacji określono i uszeregowano umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody istotne dla unijnego rynku pracy oraz kształcenia i szkolenia. Tworzenie europejskiego rynku pracy, a w przyszłości wspólnego obszaru kształcenia ustawicznego wymaga, aby zdobywane przez jednostki umiejętności oraz kwalifikacje były zrozumiałe oraz łatwo porównywalne między krajami, a także – by promowały mobilność wśród pracowników.

Obecnie (2019 r.) klasyfikacja ESCO jest dostępna w 27 językach (w 24 językach UE, islandzkim, norweskim i arabskim) za pośrednictwem platformy ESCO:

<https://ec.europa.eu/esco/portal/home>

Klasyfikacja ESCO została oparta na trzech filarach i pokazuje w sposób systematyczny relacje między nimi:

- **Zawody:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/occupation>
- **Umiejętności/Kompetencje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/skill>
- **Kwalifikacje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/qualification>

6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE

Podstawowe regulacje prawne:

Stan prawny na dzień: 31.03.2019 r.

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 996, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2153, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1265, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu (Dz. U. poz. 391).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego (Dz. U. poz. 316).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie (Dz. U. poz. 1663).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 marca 2017 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 860, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 marca 2017 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. poz. 622, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji o charakterze zawodowym – poziomy 1–8 (Dz. U. poz. 537).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 227).
- Obwieszczenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 marca 2019 r. w sprawie prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy (M.P. poz. 276).

Literatura branżowa:

- Bień A.M.: Opieka nad kobietą ciężarną. PZWL, Warszawa 2018.
- Chapman V., Charles C.: Prowadzenie porodu. PZWL, Warszawa 2011.
- Iwanowicz-Palus G.: Alternatywne metody opieki okołoporodowej. PZWL, Warszawa 2012.
- May Gaskin I.: Karmienie piersią. Wydawnictwo CoJaNaTo, Warszawa 2012.
- Murkoff H., Mazel S.: W oczekiwaniu na dziecko. Dom Wydawniczy Rebis, Poznań 2017.
- Wielgoś M. (red.): Standardy prowadzenia ciąży. Wyd. Via Medica, Gdańsk 2015.

Zasoby internetowe [dostęp: 31.03.2019]:

- Barometr zawodów 2019. Raport podsumowujący badania w Polsce:
https://barometrzwodow.pl/userfiles/Barometr/2019/raport_ogolnopolski_pl.pdf
- Baza danych standardów kwalifikacji/kompetencji zawodowych i modułowych programów szkoleń: <ftp://kwalifikacje.praca.gov.pl>
- Fundacja Rodzić po Ludzku: <http://www.rodzicpoludzkupl/>
- Informator o egzaminie potwierdzającym kwalifikacje w zawodzie opiekun medyczny:
https://cke.gov.pl/images/_EGZAMIN_ZAWODOWY/informatory/formula_2017/532102.pdf
- Portal Asystent BHP: <https://asystentbhp.pl>
- Portal dla doul: <http://www.doula.org.pl>

- Prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy: <http://monitorpolski.gov.pl/mp/2019/276/M2019000027601.pdf>
- Projekt Zintegrowany System Kwalifikacji: <http://kwalifikacje.edu.pl>
- Standardy orzecznictwa lekarskiego ZUS: <http://www.zus.pl/lekarze/publikacje/standardy-orzecznictwa-lekarskiego-zus>
- Stowarzyszenie Doula w Polsce: <http://www.doula.org.pl/>
- Wyszukiwarka opisów zawodów: <http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow>

7. SŁOWNIK POJĘĆ

7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)

Nazwa pojęcia	Definicja pojęcia
Awans zawodowy	Wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje awansu – pionowy oraz poziomy. Awans pionowy oznacza zmianę stanowiska na wyższe w hierarchii przedsiębiorstwa/organizacji oraz przyznanie wyższego wynagrodzenia i poszerzenie uprawnień, np. awans polegający na osiągnięciu wyższego stopnia wymagań formalnych w policji, w wojsku, mianowanie na wyższy stopień – awans nauczycielski. Awans poziomy oznacza zmianę stanowiska niepociągającą za sobą zmiany pozycji pracownika w hierarchii firmy, np. objęcie dodatkowego stanowiska przez pracownika, powierzenie nowych zadań, rozszerzenie uprawnień i zakresu podejmowanych decyzji.
Czynności zawodowe	Są to działania podejmowane w ramach zadania zawodowego i dające efekt w postaci realizacji celu przewidzianego w zadaniu zawodowym.
Edukacja formalna	Kształcenie realizowane przez publiczne i niepubliczne szkoły oraz inne podmioty systemu oświaty, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego w ramach programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych oraz kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych (zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym) albo kwalifikacje w zawodzie (zgodnie z przepisami oświatowymi).
Edukacja pozaformalna	Kształcenie i szkolenie realizowane w ramach programów, które nie prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych lub kwalifikacji właściwych dla edukacji formalnej.
Efekty uczenia się	Wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się (w ramach edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne).
Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK)	Przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji umożliwiające porównanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych państwach. W ERK wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się (wiedza, umiejętności i kompetencje). ERK stanowi układ odniesienia do krajowych ram kwalifikacji, w tym do PRK.
Kody niepełnosprawności	Są symbolami rodzaju schorzenia, które ma decydujący wpływ na to, do jakich prac osoba niepełnosprawna może być kierowana, a do jakich nie powinna ze względu na jej zdrowie i skuteczność pracy na danym stanowisku. Podstawowe kody niepełnosprawności: 01-U upośledzenie umysłowe, 02-P choroby psychiczne, 03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, 04-O choroby narządu wzroku, 05-R upośledzenie narządu ruchu, 06-E epilepsja, 07-S choroby układu oddechowego i krążenia, 08-T choroby układu pokarmowego, 09-M choroby układu moczowo-płciowego, 10-N choroby neurologiczne, 11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego, 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe.
Kompetencje społeczne	Jest to rozwinięta w toku uczenia się zdolność kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania.

Kompetencje kluczowe	Są to kompetencje (połączenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) integracji społecznej i zatrudnienia potrzebne w życiu zawodowym i pozazawodowym oraz do bycia aktywnym obywatelem. Na potrzeby opracowania informacji o zawodach wyróżniono 9 kompetencji, które zostały wybrane i pogrupowane ze zbioru 15 kompetencji kluczowych wyodrębnionych w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – Projekt PIAAC prowadzonym cyklicznie przez OECD.
Kompetencja zawodowa	Jest to układ wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania, w ramach wydzielonego zakresu pracy w zawodzie zestawu zadań zawodowych. Posiadanie jednej lub kilku kompetencji zawodowych powinno umożliwić zatrudnienie na co najmniej jednym stanowisku pracy w zawodzie.
Kwalifikacja	Oznacza zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w procesie walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący. W Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji wyodrębniono 4 rodzaje kwalifikacji: pełne, częściowe, rynkowe i uregulowane.
Polska Rama Kwalifikacji (PRK)	Opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
Potwierdzanie kompetencji	Jest to proces polegający na sprawdzeniu, czy kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Terminy o podobnym znaczeniu: „walidacja”, „egzaminowanie”. Proces ten prowadzi do certyfikacji – wydania przez upoważnioną instytucję „dyplomu”, „świadectwa”, „certyfikatu”.
Sektorowa Rama Kwalifikacji (SRK)	Opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży; poziomy Sektorowych Ram Kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji.
Sprawności sensomotoryczne	Są to sprawności związane z funkcjonowaniem narządów zmysłów (wzroku, słuchu, smaku, powonienia, dotyku) oraz narządu ruchu (sprawność rąk, precyzja ruchów rąk, sprawność nóg, koordynacja wzrokowo-ruchowa itp.).
Stanowisko pracy	Jest to miejsce pracy w strukturze organizacyjnej, np. przedsiębiorstwa, instytucji, organizacji, w ramach którego pracownik wykonuje zadania zawodowe stale lub okresowo. Do prawidłowego wykonywania zadań na danym stanowisku pracy konieczne jest posiadanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych właściwych dla kompetencji zawodowych wyodrębnionych w zawodzie.
Tytuł zawodowy	Jest przyznawany osobie, która udowodniła, że posiada określony zasób wiedzy i umiejętności potrzebny do wykonywania danego zawodu. W niektórych grupach zawodowych (technicy, lekarze, rzemieślnicy) istnieją ustawowo zadekretowane nazwy i hierarchie tych tytułów, podczas gdy w innych nie ma takich systemów. Przykładowo tytuły zawodowe uzyskiwane w szkołach i placówkach oświaty to: robotnik wykwalifikowany i technik, w rzemiośle: uczeń, czeladnik, mistrz, w kulturze fizycznej: trener, instruktor, menedżer sportu.
Umiejętności	Jest to przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Uprawnienia zawodowe	Oznaczają posiadanie prawa do wykonywania czynności zawodowych (zawodu), do których dostęp jest ograniczony poprzez przepisy prawne przewidujące konieczność posiadania odpowiedniego wykształcenia, spełnienia wymagań kwalifikacyjnych lub innych dodatkowych wymagań.
Uczenie się nieformalne	Uzyskiwanie efektów uczenia się poprzez różnego rodzaju aktywność poza edukacją formalną i edukacją pozaformalną, w tym poprzez samouczenie się i doświadczenie uzyskane w pracy.
Walidacja	Oznacza sprawdzenie czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się (edukacja formalna, pozaformalna i uczenie się nieformalne) tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji.
Wiedza	Jest to zbiór opisów obiektów i faktów, zasad, teorii oraz praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.

Wykształcenie	Oznacza rezultat procesu kształcenia w zakresie ogólnym i specjalistycznym charakteryzowany na podstawie: – poziomu wykształcenia odpowiadającego poziomowi ukończonej szkoły (np. wykształcenie: podstawowe, gimnazjalne, ponadpodstawowe, ponadgimnazjalne, czeladnicze, policealne, wyższe (pierwszy, drugi i trzeci stopień), – profilu wykształcenia (ukończonej szkoły) lub dziedziny wykształcenia (kierunek lub kierunek i specjalność ukończonej szkoły wyższej lub wyższej szkoły zawodowej).
Zadanie zawodowe	Jest to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu wykonywany na stanowisku pracy. Na zadanie zawodowe składa się układ czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. W wyniku podziału pracy każdy zawód różni się wykonywanymi zadaniami, na które składają się czynności zawodowe.
Zawód	Jest to zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło utrzymania.
Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)	Wyodrębniona część Krajowego Systemu Kwalifikacji, w której obowiązują określone w ustawie standardy opisywania kwalifikacji oraz przypisywania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji, zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK), a także zasady i standardy certyfikowania kwalifikacji oraz zapewniania jakości nadawania kwalifikacji. Informacje o ZSK są dostępne pod adresem: https://www.kwalifikacje.gov.pl
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK)	Rejestr publiczny prowadzony w systemie teleinformatycznym ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Informacje o ZRK są dostępne pod adresem: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)

Lp.	Nazwa pojęcia	Definicja	Źródło
1	Chusta rebozo	Bawełniana lub wełniana chusta tkana, służąca, w zależności od długości, do noszenia dzieci lub wykonywania masażu relaksacyjnego.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: www.fsr.org.pl [dostęp: 31.03.2019]
2	Doula	W starożytnym języku greckim oznacza służącą; pojawiło się po raz pierwszy pod koniec lat 60. XX w. w Stanach Zjednoczonych i określało doświadczoną w swoim macierzyństwie kobietę, która wspiera młodą matkę w porodzie.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: http://www.doula.org.pl , http://www.rodzicpoludzkupl [dostęp: 31.03.2019]
3	Okres okołoporodowy	Okres w życiu człowieka między 39 tygodniem ciąży a 7 dniem życia po urodzeniu.	https://encyklopedia.pwn.pl [dostęp: 31.03.2019]
4	Okres poporodowy	Okres 6 tygodni od momentu narodzenia dziecka. Anatomiczne, morfologiczne i czynnościowe zmiany ciążowe stopniowo ustępują, a organizm kobiety wraca do normy sprzed ciąży.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Murkoff H., Mazel S.: W oczekiwaniu na dziecko. Dom Wydawniczy Rebis, Poznań 2017

ZASTOSOWANIE INFORMACJI O ZAWODACH

Wsparcie dla pracowników i klientów instytucji rynku pracy w zakresie:

- skutecznego podejmowania decyzji dotyczących wyboru zawodu, pracy/zatrudnienia,
- nabywania nowych lub rozszerzania już posiadanych kompetencji zawodowych,
- zmiany kwalifikacji zawodowych zgodnie z potrzebami rynku pracy,
- dopasowywania treści szkoleń kontraktowanych przez urzędy pracy do potrzeb rynku pracy.

Wsparcie dla różnych grup interesariuszy w zakresie:

- poradnictwa i doradztwa zawodowego,
- tworzenia i aktualizacji ofert szkoleniowych dla rynku pracy,
- dostosowania oferty kształcenia zawodowego do wymagań rynku pracy,
- tworzenia i aktualizacji opisów stanowisk pracy,
- przygotowania lub aktualizacji opisu kwalifikacji rynkowych wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.